

Plenum: Nøkler, normalformer og funksjonelle avhengigheter

Mathias Stang

14. november 2017

Agenda

- Hva er god databasedesign?
- Atomære verdier
- Nøkler: Supernøkler, kandidatnøkler, primærnøkler, nøkkelattributter
- Funksjonelle avhengigheter (FD-er)
- Normalformer

- Mange eksempler og en eksamensoppgave

God databasedesign: Hvorfor snakker vi om normalformer?

- Hver relasjon bør samle beslektet informasjon
- Vi ønsker så lite dobbeltlagring (redundans) som mulig
- Korrekt totalinformasjon kan gjenskapes nøyaktig ved join

Atomære verdier: Adresse-eksempel

Gaustadalléen 23 B

0373 OSLO

Norge

Normalisering: et eksempel

FulltNavn	Adresse	Fakturanr	Ordrenr	Fakturadato	Produkt1	Kost1	Antall1	Produkt2	Kost2	Antall2	Produkt3	Kost3
Ola Nordmann	Problemveien 11 0313 Oslo	3201	AB123	13/11/2017	Ting	249,-	2	Tang	1200,-	1	Greie	599,-
Kari Nilsen	Moltke Moes vei 35 0851 Oslo	3202	QZ93	13/11/2017	Ting	249,-	4					
Ole Olsen	Sem Sælands vei 7 0371 Oslo	3203	33AR	14/11/2017	Gjenstand	25,-	10	Ting	249,-	5		
Ola Nordmann	Problemveien 11 0313 Oslo	3204	AB130	14/11/2017	Tang	1200,-	1					
John Doe	Gaustadbekkalléen 23B 0372 Oslo	3205	656	14/11/2017	Ting	249,-	3					

Fornavn	Etternavn	Adresse	Postnr	Poststed	Fakturanr	Ordrenr	Fakturadato	Produkt	Kost	Antall
Ola	Nordmann	Problemveien 11	0313	Oslo	3201	AB123	13/11/2017	Ting	249,-	2
Ola	Nordmann	Problemveien 11	0313	Oslo	3201	AB123	13/11/2017	Tang	1200,-	1
Ola	Nordmann	Problemveien 11	0313	Oslo	3201	AB123	13/11/2017	Greie	599,-	1
Kari	Nilsen	Moltke Moes vei 35	0851	Oslo	3202	QZ93	13/11/2017	Ting	249,-	4
Ole	Olsen	Sem Sælands vei 7	0371	Oslo	3203	33AR	14/11/2017	Gjenstand	25,-	10
Ole	Olsen	Sem Sælands vei 7	0371	Oslo	3203	33AR	14/11/2017	Ting	249,-	5
Ola	Nordmann	Problemveien 11	0313	Oslo	3204	AB130	14/11/2017	Tang	1200,-	1
John	Doe	Gaustadbekalléen 23B	0372	Oslo	3205	656	14/11/2017	Ting	249,-	3

KundeID	Fornavn	Etternavn	Adresse	Postnr	Poststed	Fakturanr	Ordrenr	Fakturadato	ProduktID	Produkt	Kost	Antall
1	Ola	Nordmann	Problemveien 11	0313	Oslo	3201	AB123	13/11/2017	1	Ting	249,-	2
1	Ola	Nordmann	Problemveien 11	0313	Oslo	3201	AB123	13/11/2017	2	Tang	1200,-	1
1	Ola	Nordmann	Problemveien 11	0313	Oslo	3201	AB123	13/11/2017	3	Greie	599,-	1
2	Kari	Nilsen	Moltke Moes vei 35	0851	Oslo	3202	QZ93	13/11/2017	1	Ting	249,-	4
3	Ole	Olsen	Sem Sælands vei 7	0371	Oslo	3203	33AR	14/11/2017	4	Gjenstand	25,-	10
3	Ole	Olsen	Sem Sælands vei 7	0371	Oslo	3203	33AR	14/11/2017	1	Ting	249,-	5
1	Ola	Nordmann	Problemveien 11	0313	Oslo	3204	AB130	14/11/2017	2	Tang	1200,-	1
4	John	Doe	Gaustadbekkealléen 23B	0372	Oslo	3205	656	14/11/2017	1	Ting	249,-	3

KundeID	Fakturanr	Ordrenr	Fakturadato	ProduktID	Antall
1	3201	AB123	13/11/2017	1	2
1	3201	AB123	13/11/2017	2	1
1	3201	AB123	13/11/2017	3	1
2	3202	QZ93	13/11/2017	1	4
3	3203	33AR	14/11/2017	4	10
3	3203	33AR	14/11/2017	1	5
1	3204	AB130	14/11/2017	2	1
4	3205	656	14/11/2017	1	3

KundeID	Fakturanr	ProduktID	Antall
1	3201	1	2
1	3201	2	1
1	3201	3	1
2	3202	1	4
3	3203	4	10
3	3203	1	5
1	3204	2	1
4	3205	1	3

Nøkler

Nøkler

- X er en **supernøkkel** i R hvis $X \subseteq R$, og ingen instans av R får inneholde to forskjellige tupler t_1 og t_2 hvor $t_1[X] = t_2[X]$
- X er en **kandidatnøkkel** i R hvis X er en supernøkkel i R, og for alle A i X er X-A ikke en supernøkkel i R (dvs. X er en minimal supernøkkel)
- En **primærnøkkel** X er en spesielt utpekt kandidatnøkkel i R

Eksempel:

Filmgenre(filmid, genre, title)

filmid	genre	title
85908	Action	The Matrix
85908	Sci-Fi	The Matrix
85908	Thriller	The Matrix
26103	Action	Planet of the Apes
26103	Sci-Fi	Planet of the Apes
1320611	Action	Planet of the Apes
1320611	Sci-Fi	Planet of the Apes

Supernøkler: {filmid, genre},
{filmid, genre, title}

Kandidatnøkkel: {filmid, genre}

Primærnøkkel: {filmid, genre}

Nøkkelattributt

- Et **nøkkelattributt** er et attributt som er med i en kandidatnøkkel
- Et ikke-nøkkelattributt er et attributt som *ikke* er med i noen kandidatnøkkel

Eksempel:

Filmgenre(filmid, genre, title)

filmid	genre	title
85908	Action	The Matrix
85908	Sci-Fi	The Matrix
85908	Thriller	The Matrix
26103	Action	Planet of the Apes
26103	Sci-Fi	Planet of the Apes
1320611	Action	Planet of the Apes
1320611	Sci-Fi	Planet of the Apes

Kandidatnøkkel: {filmid, genre}

Nøkkelattributter: filmid, genre

Ikke-nøkkelattributt: title

Eksempel 2

Student(fnr, id, navn, adresse)

Primærnøkkel:

Kandidatnøkler:

Supernøkler:

Nøkkelattributter:

Ikke-nøkkelattributter:

Funksjonelle avhengigheter

Funksjonelle avhengigheter

- Y er **funksjonelt avhengig** av X hvis vi for enhver lovlig instans av R har at hvis instansen inneholder to tupler t_1 og t_2 hvor $t_1[X] = t_2[X]$, så må $t_1[Y] = t_2[Y]$
  - Da skriver vi $X \rightarrow Y$
- Omtales også som **FD-er** (functional dependencies)
- Vi sier at «Y følger av X» eller «X bestemmer Y»

Eksempel:

Person(PID, Navn, Postnr, Poststed)

PID	Navn	Postnr	Poststed
1	Ola	0372	OSLO
2	Kari	5006	BERGEN
3	Per	0372	OSLO
4	Ola	1383	ASKER
5	Jo	1384	ASKER
6	Nils	0372	OSLO
7	Stein	0010	OSLO

Funksjonelle avhengigheter:

- Postnr $\rightarrow$ Poststed

Funksjonelle avhengigheter

- Merk: Hvis X er en supernøkkel, så holder $X \rightarrow Y$ for enhver Y
  - Altså: Hvis X er en primærnøkkel/kandidatnøkkel, holder $X \rightarrow Y$ for alle Y
- Og motsatt: Hvis $X \rightarrow Y$ for enhver Y , så er X en kandidatnøkkel
- FD-en $X \rightarrow Y_1, Y_2, \dots, Y_n$ kan også representeres som FD-ene
 $X \rightarrow Y_1, X \rightarrow Y_2, \dots, X \rightarrow Y_n$
(slik at høyresidene består bare av ett attributt)

Eksempel:

Person(PID, Navn, Postnr, Poststed)

PID	Navn	Postnr	Poststed
1	Ola	0372	OSLO
2	Kari	5006	BERGEN
3	Per	0372	OSLO
4	Ola	1383	ASKER
5	Jo	1384	ASKER
6	Nils	0372	OSLO
7	Stein	0010	OSLO

Funksjonelle avhengigheter:

- Postnr $\rightarrow$ Poststed
- PID $\rightarrow$ Navn, Postnr, Poststed

Alternativt skriver vi:

- Postnr $\rightarrow$ Poststed
- PID $\rightarrow$ Navn
- PID $\rightarrow$ Postnr
- PID $\rightarrow$ Poststed

Funksjonelle avhengigheter oppsummert

Enkel definisjon: Et attributt er «avhengig» av / bestemmes av et annet attributt

Eksempel: Student(id, brukernavn, navn, adresse, postnr, poststed)

Funksjonelle avhengigheter:

- id → brukernavn, navn, adresse, postnr, poststed
- brukernavn → id, navn, adresse, postnr, poststed

Ny integritetsregel: Et postnr bestemmer et poststed

- postnr → poststed

FD-er: Enda et eksempel

Ordre(ordrenr, kundenr, kundenavn, antall, sum, mva)

I tillegg har vi følgende integritetsregler:

- Ordrenr er unikt

ordrenr $\rightarrow$. \ - -

- Kundenr bestemmer kundenavn

kundenr $\leftrightarrow$ kundenavn

- Mva-verdi følger av sum

sum $\rightarrow$ mva

Normalformer

Normalformer

Så langt har vi repetert:

- Atomære verdier
- Nøkler
  - Supernøkler
  - Kandidatnøkler (og primærnøkler)
  - Nøkkelattributt
- Funksjonelle avhengigheter

Normalformer

Gitt en relasjon R, med et sett FD-er på formen $X \rightarrow A$, der X og A er et sett av attributter

1NF:

- R inneholder kun atomære verdier/attributter

2NF:

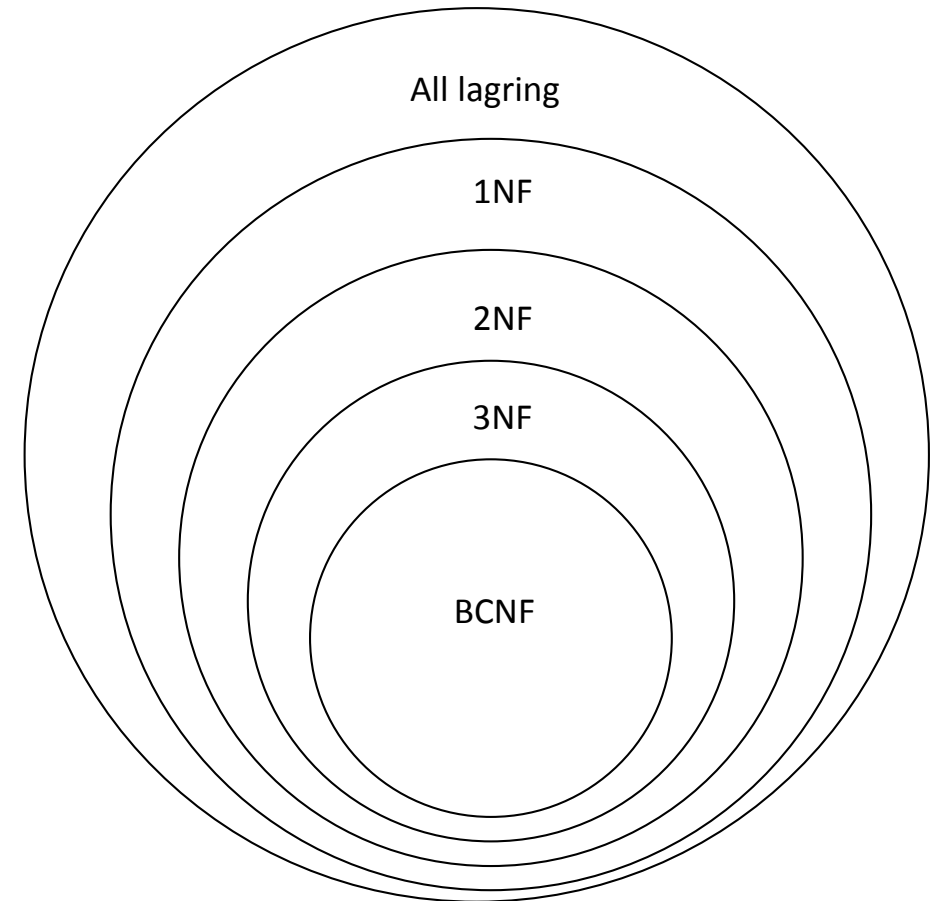
- X er en supernøkkel i R, eller
- A er et nøkkelattributt, eller
- X er *ikke* en delmengde av noen nøkler i R

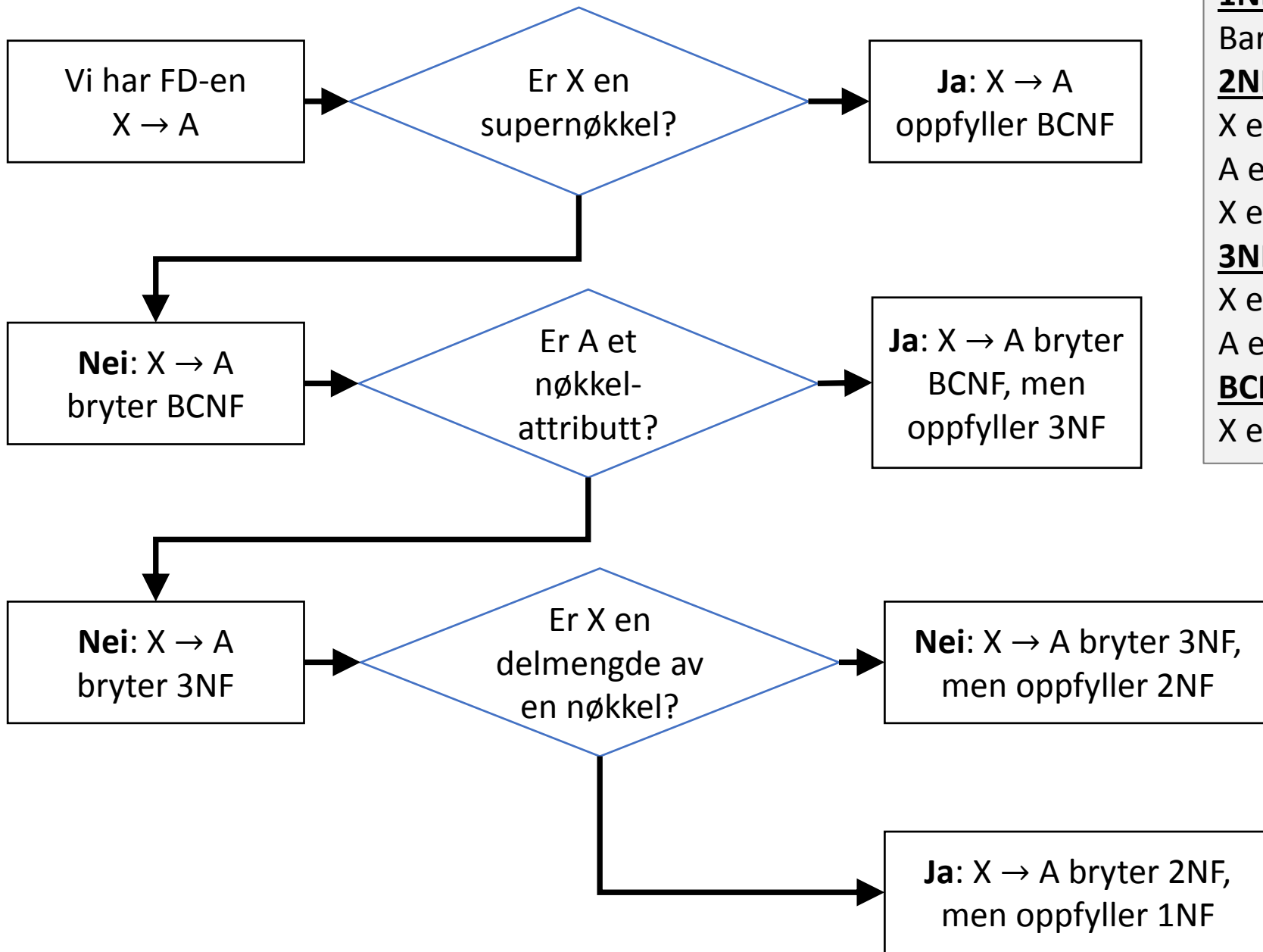
3NF:

- X er en supernøkkel i R, eller
- A er et nøkkelattributt

BCNF:

- X er en supernøkkel i R

1NF:

Bare atomære verdier/attributter

2NF:

X er en supernøkkel i R, eller A er et nøkkelattributt, eller X er *ikke* en delmengde av noen nøkler i R

3NF:

X er en supernøkkel i R, eller A er et nøkkelattributt

BCNF:

X er en supernøkkel i R

Eksempel 1

Timeliste(ansattnr, uke, år, navn, timer)

FD-er:

- ansattnr, uke, år $\rightarrow$ navn, timer BCNF
- ansattnr $\rightarrow$ navn 1NF

Hvilken normalform er relasjonen på? 1NF

1NF:

Bare atomære verdier/attributter

2NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt, eller

X er *ikke* en delmengde av noen nøkler i R

3NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt

BCNF:

X er en supernøkkel i R

Eksempel 2

Ordre(ordrenr, kundenr, kundenavn, antall, sum, mva)

FD-er:

- ordrenr → kundenr, kundenavn, antall, sum, mva   BCNF
- kundenr → navn   2NF
- sum → mva   2NF

Hvilken normalform er relasjonen på?   2NF

1NF:

Bare atomære verdier/attributter

2NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt, eller

X er *ikke* en delmengde av noen nøkler i R

3NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt

BCNF:

X er en supernøkkel i R

Eksempel 3

Student_emne(id, emnekode, bnavn, karakter)

FD-er:

- id, emnekode → karakter BCNF
- bnavn, emnekode → karakter BCNF
- id → bnavn 3NF
- bnavn → id 3NF

Hvilken normalform er relasjonen på?

3NF

1NF:

Bare atomære verdier/attributter

2NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt, eller

X er *ikke* en delmengde av noen nøkler i R

3NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt

BCNF:

X er en supernøkkel i R

$X \rightarrow A$

Eksempel 4

Student(fnr, id, navn, adresse)

FD-er:

- fnr $\rightarrow$ id, navn, adresse   BCNF
- id $\rightarrow$ fnr, navn, adresse   BCNF

Hvilken normalform er relasjonen på? BCNF

1NF:

Bare atomære verdier/attributter

2NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt, eller

X er *ikke* en delmengde av noen nøkler i R

3NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt

BCNF:

X er en supernøkkel i R

Eksamensoppgave (2015)

I denne oppgaven skal vi bruke følgende relasjon:

Filmgenre (filmid, title, prodyear, genre)

Primærnøkkelen i tabellen er kombinasjonen av filmid og genre (filmid, genre). Videre vet vi også at filmid bestemmer tittel og produksjonsår for en film.

- Bestem alle supernøkklene i relasjonen Filmgenre. Skriv ned alle.
- Bestem alle FDene i relasjonen Filmgenre.
- Hvilken normalform er relasjonen Filmgenre på? Begrunn svaret ditt.

a : $\{ \text{filmid}, \text{genre} \}, \{ f, g, \text{title} \}, \{ f, g, \text{prodyear} \}, \{ f, g, \text{title}, \text{prodyear} \}$

b : $\text{filmid}, \text{genre} \rightarrow \text{title}$ BCNF

$\text{filmid}, \text{genre} \rightarrow \text{prodyear}$ BCNF

$\text{filmid} \rightarrow \text{prodyear}$ INF

$\text{filmid} \rightarrow \text{title}$ INF

c : INF

1NF:

Bare atomære verdier/attributter

2NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt, eller

X er *ikke* en delmengde av noen nøkler i R

3NF:

X er en supernøkkel i R, eller

A er et nøkkelattributt

BCNF:

X er en supernøkkel i R

Hva gjør vi videre?

- Dekomposisjon til høyere normalform

Eksempel: Fra 3NF til BCNF

Student_emne(id, emnekode, bnavn, karakter)

Student(bnavn, id)

StudentEmne(bnavn, emnekode, karakter)

Ikke pensum i INF1300, men om du vil lære mer om relasjonsdatabaseteori bør du ta **INF3100 – Databasesystemer** til våren!